

ŠKOFIJSKI LIST

52.

Poročilo o shodu dekanov l. 1915.

Letošnji shod dekanov se je vršil, kakor je bil sklican, dne 7. aprila 1915 v kn. šk. palači pod predsedstvom gospoda knezoškofa. Shoda so se udeležili: gospod generalni vikar prelat Janez Flis, gospodje: stolni dekan Matija Kolar, stolni kanoniki dr. Ferdinand Čekal, dr. Jožef Gruden, Ignacij Nadrah, Mons. dr. Eugen Lampe kot arhidiaconi. Izmed gospodov dekanov niso prišli: dekan iz Kočevja, Trnovega, Vipave, Žužemberka. Poslednji trije so poslali namestnike, odsoten je bil tudi dekan iz Kranja. Zapisnikar je bil kn. šk. tajnik Jožef Dostal.

Začetek shoda ob 9. uri predpoldan. Gospod knezoškof pozdravi navzoče s sledečimi besedami:

„Laudetur Jesus Christus! V Imenu Gospodovem začnem današnje zborovanje. Najpoprej presrčno pozdravljam vse gg. dekane, ki ste prihiteli na preresetavanje raznih za škofijo važnih predmetov.

Zadnji shod je bil pred dvema letoma. V tem času so umrli gospodje dekani Dolinar v Ribnici, Trček v Šmariji, Nagode v Trebnjem. R. i. P. Njihove naslednike danes prvič pozdravljam: Dobro došli.

Začnimo koj s stvarino, za naš shod določeno. Razume se, da je beseda popolnoma prosta pred sklepom. Storjeni sklepi naj se pa uvažujejo in izpoln ujejo. Kritika zoper storjene sklepe pa ni umestna in se protivi ne le moškemu premagovanju samega sebe, ampak tudi oni edinosti, ki naj med nami vlada.

Glavni program za današnje zborovanje je važna in obsežna stvarina „de multiplici actione cleri“, ki bo obsegal drugi del važnih navodil za enotno duhovnopastirsko delovanje v naši škofiji. Da bomo to stvarino nemoteno preresetavali, se mi zdi umestno, da nakratko rešimo poprej nekatere sicer manjše, vendar potrebne, ali vsaj zanimive točke. Te so: 1. Poročilo o zavodu sv. Stanislava. 2. Poročilo in razprava o dopisu dunajskega „Witwen- und Waisenhilfsfond“; 3. Pozor na predpise o izročitvi temporalij

novemu župniku ali upravitelju. 4. O vlogi kn. šk. arhivarja župnika Fr. nčiška Pokorna glede starih matic. 5. O prispevkih za spominek papeža Pija X. 6. O patriotičnem delu duhovnikov za vojne potrebe.

1. Zavod sv. Stanislava.

Sedanji položaj. Letos je bilo v početku leta v zavodu 318 dijakov. Iz višjih razredov jih je vzetih v vojake 46, da jih je ostalo v osmem razredu samo 5, v sedmem pa 9. Ako bodo morali dolgo ostati pri vojaki, se bojim, da bo marsikateri izgubil poklic za duhovski stan. Bogoslovcev je v prvem letniku 21, med njimi iz zavoda 13; v drugem 29, med njimi iz zavoda 19. Ker je in bo še mnogo olikancev iz raznih stanov v vojski padlo ali radi boleznin in pohabljenosti postalo nesposobnih za svoj poklic in bo torej mnogo služb izpraznjenih, se utegne dogoditi, da se bo iz državnih gimnazij le prav malo abiturijentov oglasilo za semenišče, pa bomo še bolj uvideli potrebo ali vsaj korist našega zavoda.

V zavodu je sedaj tudi vojaška bolnišnica; za ranjence je pripravljenih 700 postelj. Je pa v njem ranjencev okoli 250. Kljub temu smo mogli imeti šolski pouk popolnoma nemoteno v navadnem obsegu. Prostori za ranjence so od onih za dijake popolnoma ločeni. O tej priliki je vojaški zdravnik sprožil misel, naj se v tem vzornem zavodu napravijo še solnčne kopeli. To se bo zgodilo pod vodstvom in po navodilih istega zdravnika, ki v mirnem času sam take kopeli vodi.

Naj omenim izdajo grško-slovenskega slovarja. Sedaj je dotiskan. Profesorji filologi v zavodu so se mnogo trudili pri zadnji odločitveni redakciji. Hvala gg. duhovnikom za podporo: 5500 K; od c. kr. naučnega ministrstva smo dobili 1000 K in nam je nadaljnji prispevek obljubljen. Katol. Tiskovno društvo je obljubilo prav veliko podporo. Od svoje strani imam priprav-

ljenih 1000 K, da jih v ta namen darujem. Slovar je jako dober in, kakor trdijo izvedenci, prekaša dotične nemške slovarje.

O prispevkih v letu 1913./14. naj poroča g. kanonik dr. Čekal.“

G. kanonik dr. Čekal je podal na to sledeče poročilo:

Račun o zavodu sv. Stanislava za leto 1914.

a) D o h o d k i.

a) Razne hranilne knjižice v znesku	65.050 K 89 h
b) zbirke po župnijah in od duhovnikov	37.948 „ 07 „
c) od sv. maš.	10.530 „ 69 „
d) ex festis suppressis	8.499 „ 21 „
e) darovi posojilnic	5.285 „ 80 „
f) delež državne dobrodelne loterije 15.000 K, prvi obrok	5.000 „ — „
g) obresti glavnice Alojzijevišča	4.328 „ — „
h) tangenta od prodanih parcel škofijske pristave	2.200 „ — „
Skupaj	138.842 K 66 h

b) S t r o š k i.

a) Zavodu za vzdržavanje	78.000 K — h
b) drugi stroški pri zavodu	6.226 „ 62 „
c) zavarovalnina	11.856 „ 36 „
d) za Gornji grad (posojilo)	10.000 „ — „
e) odplačanje dolga	25.045 „ 86 „
f) obresti od dolga	3.677 „ 72 „
g) gotovina v blagajni	4.036 „ 10 „
Skupaj	138.842 K 66 h

Stanje dolga:

Ljudski posojilnici 1. jan. 1914	94.623 K 53 h
„ „ 1. jan. 1915	69.578 „ — „
Torej se je dolg znižal za	25.045 K 53 h

Stanje dolga danes:

Pri Ljudski posojilnici dvignjeno na tekoči račun	72.578 K — h
Pri Ljudski posojilnici naloženo	46.600 „ — „
ostane dolga	25.978 K — h
Če se privzame k temu računu še gotovina v blagajni 7. apr. 1915 v znesku	3.288 K 57 h
in terjatev v Gornjem Gradu	10.000 „ — „
ter neko zdaj še ne prosto imetje v znesku ca.	9.000 „ — „
je Zavod sv. Stanislava obremenjen z dolgom	3.689 K 43 h

Dodatno k temu pregledu navaja g. knezofskof še nekatere podatke o prejemkih in stroških v zavodu sv. Stanislava. Vplačila gojencev v zavodu so znašala v šolskem letu 1913./14. 98.764 K 73 h. S prispevki ordinariata in nekaterimi neposrednimi prejemki so znašali skupni prejemki zavodu v letu 1913./14. 201.115 K 19 h.

Izmed stroškov so važni sledeči podatki iz leta 1913./14.:

plače	48.951 K 16 h
hrana	77.255 „ 33 h
kurjava	12.292 „ 86 h
svečava	7.711 „ 19 h

Celsissimus: Po tem ugodnem poročilu imam do gospodov nujno prošnjo. Po deželi in tudi v Ljubljani je poučevanje v ljudskih šolah radi vojske jako pomanjkljivo. Kaj bo z dijaki, ki želé stopiti v gimnazijo, v zavod? Temelja za uspešen napredek ne bo. Ali bi ne bilo prav potrebno, da bi se oni mladeniči, ki so zadostno nadarjeni in bi prihodnje leto radi v naš zavod prišli, posebej poučevali in pripravljali in sicer posebno v slovnici, v računstvu in o začetkih nemškega jezika? Morda bi to poskrbeli gospodje duhovniki dotičnih župnij, kak pošten dijak ali učitelj? To gospodom prav močno na srce položim in prosim gospode dekane, da bi v tem smislu delovali po svojih dekanijah.

2. Pomoč vdovam in sirotam.

Po tej vojski bo izredno veliko vdov in sirot. Že navadno človeško sočutje, posebno pa krščanska ljubezen nas mora kar siliti da premišljujem, kako bi se jim zdatno pomagalo.

V tem oziru sem dobil z Dunaja dopis od „Witwen- und Waisenhilfsfond“ der gesamten bewaffneten Macht. Imenovano pomožno društvo je pod pokroviteljstvom nadvojvoda Leopolda Salvatorja in nadvojvodinje Blanke. Predsednik mu je bivši vojni minister Schönaich. Društvo je nabralo toliko denarnih sredstev, da more že izplačevati podpore za vdove in sirote, dokler se zanje državnim potom ne bo poskrbelo. Važnejšo nalogo pa je prevzelo društvo s tem, da hoče poskrbeti za dobro vzgojo in preskrbo sirot padlih vojakov. V ta namen hoče podvzeti obširno akcijo v vseh avstrijskih kronovinah in se obrniti do družin s prošnjo, naj bi sprejele nedoletne sirote padlih vojakov za svoje ali vsaj prevzele njih vzgojo. Društvo želi in prosi tudi pospeševanje tega namena od duhovnikov.

Na ta dopis sem odgovoril v dopisu z dne 9. marca 1915, da je ta namera plemenita in po-

trebna, toda da imam nekoliko pomislekov zoper centralistični način pomoči. Ali se bo pazilo na narodnost, na vero, na moralnost dotičnih družin? Zato sem predlagal krajevno organizacijo, kjer se vse razmere točno poznajo; krajevni odbori naj bi se združili v deželne zveze, ki naj bi bile v stiki z Dunajem. Sprožil sem misel: ali bi ne bilo prav, da se v katoliških kronovinah vsa akcija postavi na katoliški, na verski temelj? Saj edino iz vere izvira ona požrtvovalnost, ki bo v našem slučaju potrebna. In pri nas bi bilo treba le naš Patronat sv. Vincencija Pavlanskega bolj razširiti in organizirati, pa bi se mnogo mnogo doseglo. Rekel sem, da mislim stvar obravnati v konferenci dekanov, izdati navodilo gg. duhovnikom in pastirski list vernikom. Nazadnje sem prosil odgovora.

Odgovora še nisem dobil. Po občinah so že lepaki s pozivom v gornjem smislu. V listih pa so tudi klici po državni postavi na korist vdovam in sirotam, ker samo privatno prizadevanje nikakor ne bo moglo zadostovati.

To je sedanji položaj. Zadeva je v prvi vrsti naša duhovska in cerkvena, ker gre za vdove in za sirote in za njihovo vzgojo. Zato bi ne bilo prav, ko se ne bi ganili. Pred Bogom smo dolžni, da kaj storimo za to, da se potrebnim pomaga in se otrokom poskrbi prava krščanska vzgoja. Zato bi pa predložil: 1. Patronat sv. Vincencija Pavlanskega naj se razširi po vsej škofiji. 2. Naprosijo se naši poslanci za posredovanje, da izide primerna državna podpora.

Pri razgovoru o tem vprašanju poda kanonik dr. Gruden poročilo o patronatu sv. Vincencija in opozarja na poročilo v Škofijskem Listu 1915, str. 63. Kot predsednik patronata nujno prosi, da se razširi to dobrodelno delovanje po vseh župnijah. Potreba bo poskrbeti za agitacijo v ta namen. Gg. duhovniki bodo našli najprimernejša pota za to. Glede vzgoje sirot bo treba gledati na to, da se sirote vzgoje po stanovih, katerim pripadajo. Kmetiški otroci naj se vzgoje za kmetiško delo, mestni za razne poklice, ki so jim primerni. Otroci naj se raditega ne iztrgajo iz okoliša, v katerem žive. Najprimernejše seveda je vzgoja v rodbinah.

Mons. dr. Lampe poroča o skupnih nabirkah za pomoč svojcem vojakov. Nabirala je dežela, c. kr. deželna vlada na Kranjskem in prispeva tudi centralna vlada. V slučajih izredne bede naj se torej vložijo prošnje na c. kr. deželno vlado za podelitev podpore iz tega fonda. Moglo bi se tudi poslati privatno priporočilo od žup-

nega urada njemu (dr. Lampetu) kot zastopniku deželnega odbora.

Dekan Rihar prosi, naj bi se radi uspešnega razširjanja Patronata dajale primerne podobice tudi darovalcem manjših zneskov.

Gospod knezoškof dostavi: „Vidim, da ideja našega patronata ugaja in bomo poskrbeli, da se potom patronata uvede v naši deželi skrb za zapuščene sirote padlih vojakov. Naprosili pa bomo tudi naše poslance in vlado, da se čimprej izda državni zakon o preskrbi vdov in sirot.“

3. Izročevanje temporalij beneficijev.

Celsissimus: „Kadar župnik iz župnije odide ali umrje, mora dekan upravitelju ali nasledniku izročiti cerkveno in nadarbinsko premoženje. Navadno se to zgodi prav hitro in samo na temelju raznih ali bolj manj pomankljivih zapisnikov in zastaranih inventarjev. Pri kanočni vizitaciji se vidi večkrat, da se izročilni zapisnik ne vjema s faktičnim stanjem premoženja, ali da upravitelj ali župnik kljub izročitvi za premoženje ne ve, ali pa vprašan, trdi, da tega in tega ni prejel, akoravno je zapisnik podpisal. Tudi niso ravno redki pohujšljivi prepri o razdelitvi tangent za prednika in za naslednika.

To je bil vzrok, da sem v knjižici „Navodilo za upravo cerkvenega in nadarbinskega premoženja“ upravitelju na straneh 12–20, ali župniku str. 41–42, način izročitve bolj natanko določil. Gg. dekane nujno prosim, da bi opustivši staro pomankljivo navado postopali po teh predpisih. Zato naj se pa tudi prejemnik točno sam pouči o posameznostih cerkvenega in nadarbinskega premoženja, ki se mu bo izročilo. Ko je vse pripravljeno, naj se izvrši uradna izročitev.“

4. Stare župnijske matice.

Celsissimus: „Škofijski arhivar nam je sporočil, da se stare matice poizgubljajo, akoravno so važne zgodovinske vrednosti. Predlaga, naj se stare matice iz predjožefinskega časa pošljejo v škofijo in shranijo v škofijskem arhivu. Kadar bi jih kdo potreboval za kake podatke, bi jih mogel dobiti v škofiji. In takih starih matic bi bilo že najmanj v 150 župnijah. Kaj bi Vi gospodje o tej zadevi svetovali?“

Po razgovoru o tej zadevi se soglasno sklene, naj ostanejo stare župnijske matice v dotičnih župnijah, naroči naj se pa voditeljem matic, da skrbno pazijo na te knjige. Tudi pri dekanskih vizitacijah naj se dekan prepriča, kako se te matice hranijo.

5. Spomenik papežu Piju X.

Celsissimus: „Umrlemu papežu napravijo spominek navadno oni kardinali, katere je pokojni za to dostojanstvo izbral. Piju X. pa nameravajo postaviti spomenik v cerkvi sv. Petra, in sicer prav umeten spomenik, kakor se spodobi prvi cerkvi sveta in velikemu papežu Piju X. Stroški bodo veliki, pa jih kardinali sami ne zmorejo. Zato je prišel iz Rima poziv, naj bi se prispevki pobirali po vseh župnijah vesoljnega sveta, kar Pij X. tudi zasluži. Mi se ne moremo odtegniti temu pozivu. Samo zdi se mi, da sedaj ni najbolj pripraven čas za to. In predlagam, naj bi se sklenilo, da se prispevki pobirajo po vsaki župniji enkrat, in sicer najbolj kasno do binkošti leta 1916. Gospodje dekanji naj bi na to pazili in dotične prispevke v dekaniji poslali ordinariatu sami ali vsaj poskrbeli, da jih gg. župniki gotovo odpošljejo.“

Po kratkem razgovoru se sklene, da se nabirke izvrše v cerkvah. Kjer bi bil uspeh preminalen, naj se kak znesek doda iz razpoložljive gotovine dotične cerkve.

6. Delo duhovnikov za vojne potrebe.

Celsissimus: „O početku vojske je bruhnilo po vsej Evropi na dan silno sovraštvo do duhovnikov. Vemo, koliko so trpeli slovenski duhovniki na laški in na nemški jezikovni meji. Nad 30 je bilo po več mesecev zaprtih in sicer na temelju ovadeb, ki so se pri sodnijski preiskavi izkazale kot lažnive. Zavpilo se je tudi, da duhovniki za vojniške potrebe nič ne delajo, nič ne prispevajo. Katoliški časopisi so želeli, naj se jim pošlje točen zapisnik vsega, kar so duhovniki storili in dali. Mi podrobnih poročil nismo hoteli pošiljati v razne časnike, ampak smo odposlali le splošno poročilo. Za slučaj pa, da bi se po vojski zoper naš stan lagalo in se nam očitale pomanjkanje patriotizma, sem hotel imeti v rokah dokaz, koliko smo mi v patriotične namene storili, da nas vse obranim. Zato sem izrazil nujno željo, naj gospodje po župnijah delo in prispevke popišejo ter popis potom dekanata ordinariatu izroče. Dobil sem precej poročil. Najbolj, kar po rubrikah, torej popolnoma pregledno, sta poročala gospoda stolni dekan za ljubljansko okolico in kamniški dekan za svojo dekanijo. Točna poročila imamo iz dekanij: Moravče, Radoljica, Vrhnika, Idrija, Postojna, Žužemberk, Šmarije; le za 4 župnije iz dekanije Trebnje; za 3 župnije iz dekanije Leskovec in pa iz župnij: Mirna Peč, Planina v Vipavi, Fara

pri Kostelu, Prem, Reteče pri Loki; in poročilo kaplana na Vačah. Iz Kočevja se je poročalo o prispevkih posameznih gg. duhovnikov. Morebiti dobim poročila iz drugih dekanij naknadno. Ako bo v našo obrambo potrebno, jih bom porabil in priobčil; ako ne, bodo pa ostali v našem arhivu kot zgodovinski dokaz patriotičnega dela in truda duhovnikov ljubljanske škofije.

Naj povem še nekaj splošnih podatkov o prispevkih.

Kar so prispevali duhovni in verniki ni šlo vse skozi ordinariat. Vendar sem mogel precej tisočakov izročiti gospodu deželnemu predsedniku. In sicer a) za Rdeči križ 13.209,56 K; b) za zimsko obleko vojakov 10.773,94 K; c) za voz z okrepčili na fronti od nas duhovnikov 1700 K; d) razen tega od gg. duhovnikov še 2749 K; e) za begunce v Galiciji sem izročil g. predsedniku dotičnega odbora 1738,36 K; f) za božičnico ranjenecem v Ljubljani 898,99 K. Koliko ste pa poslali vladi potom c. kr. glavarstev! In koliko se je po raznih župnijah storilo za begunce v denarju in živilih! Mislím, lahko stopimo pred svet in lahko ponosno rečemo: duhovniki in verniki ljubljanske škofije smo svojo patriotično dolžnost storili v polni meri.

Pozabiti pa tudi ne smemo svojega truda, da smo ljudstvo poučevali, hrabрили in tolažili; svojega truda za posebne pobožnosti, molitve in procesije, pri katerih smo iz dna srca klicali k Vsemogočnemu: Usmili se nas! Pri konečnem uravnavanju evropskih homatij, katere bo kot vrhovni Gospodar vodil Bog in vsa prizadevanja diplomatov pripeljal k pravemu svršetku, bodo te zaupne molitve veliko zalegle v korist naše mile Avstrije in v korist naše ožje domovine. Zato pa moliti ne prenehajmo, ampak ravnajmo po zgledu Gospodovem, o katerem piše Evangelist: In agonia factus prolixius orabat. Kolikor bolj raste nevarnost, in kolikor bolj dolgo trajajo krvave bitke, toliko bolj presrčno in toliko bolj zaupno kličimo k Bogu, kličimo iz vdanega in skesanega srca.

H koncu naj še omenim navodila najvišjih oblasti: a) da varčujemo z živili in b) da priporočajmo ljudstvu, naj si stavijo koze vsi in se s tem zavarujejo zoper kužne bolezni, ki bi utegnile kot nova šiba božja priti nad nas.

Nato je prišla na vrsto razprava o zadnjem delu tvarine pripravljene za tretjo škofijsko sinodo: Titulus II. De multiplici actione cleri.

Pri posvetovanju o tej tvarini je gospod knezoškof razložil smoter in vsebino vsakega

poglavja in vsake točke posebej, omenjal kaj so že posamezne dekanije na svojih konferencah k predlogu pripominjale in prosil naj gg. dekani zdaj še tukaj povedo svoje mnenje o posameznih točkah in stavijo eventualne predloge.

Izmed posameznih svetovanj in predlogov bi bilo posebej omeniti:

Ad. Cap. I., § 2. Seminarium maius. G. prošt dr. Elbert izraža željo, naj bi se pri sprejemu kandidatov v semenišče vedno vprašali tudi dotični gimnazijski katehete.

Ad. Cap. II., § 1. Parentes. Prošt dr. Elbert: Naj bi se poskrbelo za prevod knjižic škofa Eggerja: „Der christliche Mann“ in „Die christliche Frau.“

Ad. Cap. II., § 2. Infantes. Kanonik Nadrah: Iz pedagoških ozirov naj bi se šolski otroci, dečki, kolikor mogoče odtegnili organizacijam, ki imajo politično ozadje. V nasprotnem slučaju trpi verska vzgoja in ugled kateheta v šoli.

Ad. Cap. III., § 2. Specialis actio socialis. Izrekla se je misel, naj bi se sestavil pregleden sistematičen kataster društev v škofiji, da bi se

ne ustanavljala nova društva, ako imamo že društva istega namena.

Glede zidanja društvenih domov po župnijah se je več duhovnikov izreklo, naj bi se v preprostih kmečkih župnijah, kjer ni nevarnosti sovražne proticerkvene invazije, ne zidali dragi domovi, ki napravljajo duhovnikom mnogo težav (dolгови) in ker ljudstvo radi domov samih ne bo postalo boljše.

Ko je bilo posvetovanje o sinodalni tvarini dokončano, so se stavila še naslednja vprašanja:

Dekan Hönigmann je vprašal, ali naj se letos vrše dekanijske vizitacije in ali naj se duhovniki shajajo h konferencam Sodal. Ss. Cordis. Affirmative. Cf. Škof. List 1915, str. 17.

Dekan Rihar vpraša glede delovanja duhovnikov v zadevi prostovoljnih strelcev. Gospod knezoškof pojasni najprej stvar samo in opozarja zlasti na naročilo v Škof. Listu 1915, str. 65.

Ko je bil dnevni red dovršen — konferenca je trajala blizu tri ure — se je Gospod knezoškof zahvalil za trud in sodelovanje in je z molitvijo sklenil: borovanje.

Kaiserliche Verordnung vom 12. Oktober 1914 über eine Teilnovelle zum allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuche.

§ 5.

Nach § 178 a. b. G. B. ist einzuschalten:

§ 178 a. Wenn eine Anstalt oder ein Verein für Kinderschutz oder Kinderpflege die Pflege und Erziehung eines mißhandelten, verlassenen oder verwahrlosten Kindes oder eines Kindes übernommen hat, dem die Eltern die notwendige Aufsicht und Erziehung nicht gewähren, kann das Vormundschaftsgericht auf Antrag der Anstalt oder des Vereines nach Untersuchung des Falles und Anhörung der Eltern aussprechen, daß das Kind vor Beendigung seiner Erziehung nur mit Zustimmung des Gerichtes der Anstalt oder dem Vereine gegen ihren Willen abgenommen werden kann.

2. Titel.

Sorge für die Kinder im Falle der Scheidung oder Trennung der Ehe.

§ 6.

§ 142 a. b. G. B. hat zu lauten:

Wenn bei Scheidung oder Trennung der Ehe die Ehegatten nicht mit Zustimmung des

Gerichtes eine Vereinbarung über die Pflege und Erziehung der Kinder getroffen haben, so hat das Gericht unter Berücksichtigung der besonderen Verhältnisse des Falles mit Bedacht auf die Interessen der Kinder, auf Beruf, Persönlichkeit und Eigenschaften der Ehegatten und auf die Ursachen der Scheidung oder Trennung zu entscheiden, ob alle oder welche Kinder dem Vater oder der Mutter zu überlassen sind. Der andere Ehegatte behält dessen ungeachtet die Befugnis, mit dem Kinde persönlich zu verkehren. Das Gericht kann den Verkehr näher regeln. Die Kosten der Erziehung sind vom Vater zu tragen.

Bei geänderten Verhältnissen kann das Gericht ohne Rücksicht auf seine früheren Anordnungen oder die Vereinbarungen der Ehegatten die im Interesse der Kinder notwendigen neuen Anordnungen treffen.

§ 7.

Die Bestimmungen des § 6, Absatz 2, finden auch Anwendung, wenn die Erziehung der Kinder vor dem Beginne der Wirksamkeit dieser kai-

serlichen Verordnung durch Vereinbarung der Ehegatten oder gerichtliche Verfügung geregelt worden ist.

3. Titel.

Uneheliche Kinder.

§ 8.

§ 165 a. b. G. B. hat zu lauten:

Uneheliche Kinder haben weder auf den Familiennamen des Vaters noch auf den Adel, das Wappen und andere Vorzüge der Eltern Anspruch; sie führen den Geschlechtsnamen der Mutter.

Der Ehemann der Mutter kann durch Erklärung der politischen Landesbehörde dem Kinde mit Einwilligung der Mutter und des Kindes oder, wenn dieses minderjährig ist, des gesetzlichen Vertreters und des Gerichtes seinen Namen geben. Zur Wirksamkeit dieser Erklärung ist erforderlich, daß sie in öffentlicher oder gerichtlich oder notariell beglaubigter Urkunde vorgelegt werden.

§ 9.

§ 166 a. b. G. B. hat zu lauten:

Auch ein uneheliches Kind hat das Recht, von seinen Eltern eine ihrem Vermögen angemessene Verpflegung, Erziehung und Versorgung zu fordern, und die Rechte der Eltern über dasselbe erstrecken sich so weit, als er der Zweck der Erziehung erfordert. Übrigens steht das uneheliche Kind nicht unter der väterlichen Gewalt seines Erzeugers, sondern wird von einem Vormunde vertreten.

Zur Verpflegung ist vorzüglich der Vater verbunden; wenn aber dieser dazu nicht imstande ist, so fällt die Verbindlichkeit auf die Mutter und nach dieser auf die mütterlichen Großeltern.

§ 10.

§ 167. a. b. G. B. hat zu lauten:

Der Vater ist verpflichtet, der Mutter die Kosten der Entbindung sowie die Kosten ihres Unterhaltes für die ersten sechs Wochen nach der Entbindung und, falls infolge der Entbindung weitere Auslagen notwendig werden, auch diese zu ersetzen.

Die Forderung ist mit Ablauf von drei Jahren nach der Entbindung verjährt.

§ 11.

§ 168 a. b. G. B. hat zu lauten:

Schon vor der Geburt des Kindes kann das Gericht auf Antrag der Mutter, wenn sie dessen

bedürftig ist und nicht einen unzüchtigen Lebenswandel führt, denjenigen, dessen Vaterschaft gemäß § 163 glaubhaft gemacht wird, dazu verhalten, daß er den Betrag des dem Kinde zu gewährenden Unterhaltes für die ersten drei Monate sowie den gewöhnlichen Betrag der der Mutter nach § 167 zu ersetzenden Kosten bei Gericht erlege.

§ 12.

§ 169 a. b. G. B. hat zu lauten:

Solange die Mutter ihr uneheliches Kind, der künftigen Bestimmung gemäß, selbst erziehen will und kann, darf ihr dasselbe von dem Vater nicht entzogen werden; dessenungeachtet muß er die Verpflegskosten bestreiten. Läuft aber das Wohl des Kindes durch die mütterliche Erziehung Gefahr, so ist der Vater verbunden, das Kind von der Mutter zu trennen und solches zu sich zu nehmen oder anderswo sicher und anständig unterzubringen.

§ 13.

§ 171. a. b. G. B. hat zu lauten:

Die Verbindlichkeit, uneheliche Kinder zu verpflegen und zu versorgen, geht gleich einer anderen Schuld auf die Erben des Vaters über.

Wenn die Vaterschaft vom Vater anerkannt oder gerichtlich festgestellt worden ist, können uneheliche Kinder, die zur Zeit des Ablebens des Vaters in dessen Hause verpflegt und erzogen werden, die Verpflegung und Erziehung bis zur Selbsterhaltungs-Fähigkeit auch weiterhin in demselben Maße wie bisher fordern, jedoch nicht in größerem Umfange, als sie nach dem hinterlassenen Vermögen den ehelichen Kindern zuteil werden kann.

§ 14.

Die Vorschrift des § 10 gilt für alle nach Beginn der Wirksamkeit dieser kaiserlichen Verordnung stattfindenden Entbindungen unehelicher Mütter.

Die Bestimmung des § 13, Absatz 2, findet keine Anwendung, wenn der Vater des unehelichen Kindes vor Beginn der Wirksamkeit dieser kaiserlichen Verordnung gestorben ist.

§ 15.

Die Matrikenführer haben dem Bezirksgerichte ihres Amtssitzes und, wenn sich der Matrikenbezirk auf mehrere Gerichtsprengel erstreckt, jedem einzelnen dieser Gerichte periodische Verzeichnisse der im Sprengel vorgekommenen unehelichen Geburten mitzuteilen.

Die näheren Anordnungen sind durch Verordnung zu erlassen,

§ 16.

Wenn es zur Wahrung der Rechte des Kindes nötig ist, hat das Gericht dafür Sorge zu tragen, daß die Vaterschaft im Wege der freiwilligen Gerichtsbarkeit anerkannt oder im Prozeßwege gerichtlich festgestellt werde.

Wird die Vaterschaft anerkannt, so hat das Gericht das Ausmaß der dem Vater nach dem Gesetze obliegenden Leistungen im Verfahren außer Streitsachen von Amts wegen festzustellen; wenn aber die Entscheidung von der Ermittlung streitiger Tatsachen abhängt, die mit den Mitteln des Verfahrens außer Streitsachen nicht festgestellt werden können, den Vormund zur Erhebung der Klage anzuweisen. Von der Feststellung des Ausmaßes der Unterhaltungspflicht ist abzusehen, solange der uneheliche Vater seinen Pflichten in vollem Umfange freiwillig nachkommt oder es nach seinen Verhältnissen ganz ausgeschlossen ist, daß er zum Unterhalt etwas beizutragen vermag.

§ 17.

Muß nach den Umständen des Falles für das uneheliche Kind die Armenversorgung in Anspruch genommen werden, so hat das Gericht den Vormund hiebei zu unterstützen und erforderlichenfalls von Amts wegen zu veranlassen, daß über das Heimatsrecht des Kindes entschieden werde.

4. Titel.

Annahme an Kindesstatt.

§ 18.

§ 180 a. b. G. B. hat zu lauten:

Wahlväter oder Wahlmütter müssen das vierzigste Jahr zurückgelegt haben, und ein Wahlkind muß wenigstens achtzehn Jahre jünger sein als seine Wahleltern. Eine verheiratete Person kann nur mit Zustimmung ihres Ehegatten ein Kind annehmen oder an Kindesstatt angenommen werden. Dieser Zustimmung bedarf es nicht, wenn der Ehegatte für geisteskrank erklärt, sein Aufenthalt unbekannt oder die Ehe geschieden ist.

§ 19.

§ 182 a. b. G. B. hat zu lauten:

Eine wesentliche rechtliche Wirkung der Annahme an Kindesstatt ist, daß die angenommene Person den Namen des Wahlvaters oder den Geschlechtsnamen der Wahlmutter erhält.

Es kann aber vereinbart werden, daß sie mit diesem ihren vorigen Familiennamen zu verbinden hat und den ihr etwa eigenen Familienadel beibehält. Im letzteren Falle muß sie ihren Familiennamen beibehalten und der angenommene Name unmittelbar mit diesem verbunden werden. Wünschen die Wahleltern, daß ihr Adel und Wappen auf das Wahlkind übergehe, so muß die Bewilligung des Landesfürsten angesucht werden.

§ 20.

Das Hofdekret vom 28. Jänner 1816, I. G. S. Nr. 1206, ist aufgehoben.

4. Titel.

Berufung zur Vormundschaft und Kuratel.

§ 21.

§ 192 a. b. G. B. hat zu lauten:

Auch Ordenegeistlichen und Ausländern soll in der Regel keine Vormundschaft aufgetragen werden.

§ 22.

§ 193 a. b. G. B. hat zu lauten:

Ehefrauen bedürfen zur Übernahme einer Vormundschaft der Zustimmung ihres Gatten, außer wenn es sich um ihr eigenes Kind handelt oder wenn der Gatte für geisteskrank erklärt, sein Aufenthalt unbekannt oder die Ehe geschieden ist.

§ 23.

Die Ueberschrift »oder von einer bestimmten Vormundschaft« ist zwischen § 193 und § 194 a. b. G. B. einzufügen.

§ 194 a. b. G. B. hat zu lauten:

Zu einer bestimmten Vormundschaft sind diejenigen nicht zuzulassen, welche der Vater oder die zur Berufung eines Vormundes berechnete Mutter (§ 196) ausdrücklich von der Vormundschaft ausgeschlossen hat, die mit den Eltern des Minderjährigen oder mit ihm selbst bekanntlich in Feindschaft gelebt haben oder die mit dem Minderjährigen in einen Prozeß verwickelt sind. Ob eine Person infolge des Bestandes unberichtigter Forderungen zwischen ihr und dem Minderjährigen zur Übernahme der Vormundschaft ungeeignet erscheint, hat das Gericht zu beurteilen.

§ 24.

§ 195 a. b. G. B. hat zu lauten:

Wider ihren Willen können zur Übernahme einer Vormundschaft nicht angehalten werden:

Frauen, mit Ausnahme der Mutter und Großmutter, ferner Geistliche, in dauernder aktiver Dienstleistung stehende Militärpersonen und öffentliche Beamte, ebenso derjenige, der sechzig Jahre alt ist, dem die Obsorge über fünf Kinder oder Enkel obliegt oder der schon eine mühsame

Vormundschaft oder drei kleinere zu besorgen hat, endlich wer dieses Amt wegen der Entfernung seines Wohnsitzes von dem Vormundschaftsgerichte nur schwer oder mit erheblichen Kosten ausüben könnte. (Dalje.)

54.

Konkurzni razpis.

Razpisujejo se župnije:

Osilnica, Boštanj in Sv. Gora.

Prošnje so nasloviti: za Osilnico na kneza Karla Auersperga, za Boštanj na kn. šk. ordinariat, za Sv. Goro na c. kr. deželno vlado za Kranjsko.

Dalje se razpisujeta:

Kanonikat pri kolegiatnem kapitlju v Novem mestu in baron Codellijev kanonikat v Ljubljani.

Prezentacija za baron Codellijev kanonikat se izvršuje po določilih ustanovnega pisma z dne 13. februarja 1718:

Quinta. Obtenturus post obitum meum jus praesentandi tenebitur praesentare ad hunc a me fundatum Canonicatum personam piam, nobilem, eruditam, ac doctam, vel saltem, quae Philosophica, vel Theologica, aut Juridica studia commendabiliter, et realiter absolverit, habebitque testimonium sobrii, docti, exemplaris, et prudentis Clerici domui suae praeesse scientis, et

quidem cognomen Codelli gerentem, et subditum Austriacum.

Sexta. Sub poena nullitatis tenebitur praesentare similem personam mihi ex parte Patris, aut etiam ex collateralis linea agnationis sanguine junctam, dummodo aliqua exstet, conditionibus sub N. 5. expressis praedita. Quod si vero contingeret binos Codellianos extare, volo tunc personam praesentatori magis dilectam praeferrī debere. Si autem nulla similis nihi sanguine juncta persona inveniretur; hinc statuo, ut in tali casu praesentetur Clericus natione Carniolus, aut Goritiensis ita tamen, ut Goritensi Carniolus semper praeferatur; hi vero praesentandi sint pii, exemplares, nobiles, docti, in Theologia, aut Jure Canonico, vel civili graduati.

Prošnje za novomeški kanonikat naj se naslové na Nj. c. in kr. Apostolsko Veličanstvo, za Codellijev kanonikat pa na kn. šk. ordinariat v Ljubljani.

Zadnji rok za vlaganje prošenj je 31. maj 1915.

55.

Škofijska kronika.

Promotor fiscalis je bil imenovan g. dr. Ivan Janežič, profesor bogoslovja itd. v Ljubljani.

Imenovan je za župnega upravitelja v Šmarjeti g. Ivan Perko, kaplan istotam.

Podeljeni sta župniji: Smlednik g. Martinu Kerinu, župniku v Boštanju; Planina pri Raketu g. Ivanu Lovšinu, župnem upravitelju na Sv. Gori.

Umrli so gg.: Franc Špendal, kanonik novomeškega kapitelja, dne 30. marca; dr. Ivan Koren, stolni kanonik v Ljubljani, dne 6. aprila; Andrej Zaman, duhovni svetnik in župnik v Šmarjeti, dne 18. aprila. Priporočajo se častiti duhovščini v molitev.

Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, dne 26. aprila 1915.

Vsebina: 52. Poročilo o shodu dekanov leta 1915. — 53. Kaiserliche Verordnung vom 12. Oktober 1914. — 54. Konkurzni razpis. — 55. Škofijska kronika.

Izdajatelj kn. šk. ordinariat. — Odgovorni urednik **Viktor Steska**. — Tiskala Katoliška tiskarna.